

quelcom seria) que l'experiència hem fa rebutjar, i evitarem les conseqüències que puguin sobrevenir: ara allà vosaltres, més lo que jo voldria fora una bona unió o al menys bona intel·ligència imprescindible per a portar a cap grans fins; de cap manera voldria que vos prenguessiu a mal xó que he escrit, vos hu dic sincera i francament; puig lo que jo voldria que fos un fet com és arreu la unió esquerrana en benefici de tots, per junts aixecar el crit de ¡Visca la República Social!

JOAQUIM OLIVER

Observacions curtes

Aixís parlava un vauista

Fà tres setmanes que no trevallo corporalment, però moralment he fet més feina que mai. Les punyentes penes que inevitablement reporta l'atur m'han fet pensar tant, m'han ensenyat tant, que avui posseeixo dintre el meu molt modest pensar una orientació en prò les nostres causes, cosa que ja mai havia aparegut a la meua pensa, idees que no me se havien ocorregut, perquè encara que vergonyós sia dir-ho, ja mai havia pensat.

Avans no comprenia cap valor moral; per mi les idees eran falòrnies, i els seus propagadors caps calents. Treballava tot rondinant; però no creïa que fos possible cap emancipació justa. Entenia que els que eran pobres teniem que ajupir el cap en tot per tenir la força els rics, que per ser-ho eran els privilegiats indiscutibles al bon estar, a la **dominació** comercial i industrial o bé, la **vagància** que pot aguantar la riquesa. Amb

aquest estret modo de pensar, no me cuidava de rès més que de passar les poques hores lliures del treball de la manera que me figuraba millor, com era jogant, bevent, discutint xafarderies impròpies d'homes conscients als seus deures i criticar-ho tot a pesar de no comprendre de rès en rès. Llegir llibres, diaris i altres publicacions ho creïem perdre el temps, i escriure-hi, una solemne bogeria.

Quan vingueren els companys que ens digueren la veritat nua amb aquella oratòria tan crua com lacònica, tan exenta de flors retòriques com prenyada de realitats, jo que vaig anar-los a sentir convençut que els oradors eran uns entabana pobres, en vaig sortint dubtant. Aquelles paraules que podien ser mal expressades, però que se comprenien que sortien rectes del pensament que les concebia, me feren dubtar. Aquestos dies grisos de vaga i d'engúnies, me feren pensar, vaig pensar, i vaig veure com les idees en lloc de ser falòrnies eran fars que il·luminen l'humanitat vers la seva redempció, que els seus propagadors salvo excepcions, no eran caps calents, sinó apòstols de les idees més emancipadores. Comprenqué que el proletariat tenia ben definida la ruta a seguir per la seva emancipació. He vist que no hi havia privilegis, sinó injustícies. Hi he entès que el meu modo de pensar i fer era suïcida, i que els llibres, periòdics i demés publicacions, eran armes per emancipar-se com els seus escriptors, humils sacerdots d'un apostolat tan difícil com imprescindible.

I havent pensat i vist tant, he comprès els meus deures. ¡Quina alegria ser conscient en una de les seves obligacions!.. ¡Ah, si, si! Soc home que conec el camí que dec seguir, i el seguiré. ¿Que en ell hi perderé el